

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2015 m. gegužės 20 d.¹

Byla C-595/13

**Staatssecretaris van Financiën
prieš
Fiscale Eenheid X NV cs**

(Hoge Raad der Nederlanden (Nyderlandai) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Mokesčių teisė — Pridėtinės vertės mokestis — Šeštosios direktyvos 77/388/EEB 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktis — Specialių investicinių fondų valdymo atleidimas nuo mokesčio — Nekilnojamasis turtas kaip specialių investicinių fondų objektas — Faktinis nekilnojamojo turto administravimas kaip specialaus investicinio fondo valdymas“

I – Įžanga

1. Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose pridėtinės vertės mokestį (PVM), jau beveik 40 metų egzistuoja nuostata, kad investicinių fondų valdymas nuo PVM yra atleistas; Teisingumo Teismas yra daug kartų šią nuostatą nagrinėjęs². Tačiau tik dabar Teisingumo Teismą pasiekė prašymas priimti prejudicinį sprendimą iš Nyderlandų dėl klausimo, ar šiuo atleidimu gali pasinaudoti ne tik vertybinių popierių fondai, bet ir nekilnojamojo turto fondai ir kokiu mastu.

II – Teisinis pagrindas

A – Pridėtinės vertės mokesčio teisės aktai

2. Pagrindinėje byloje reikšmingu laikotarpiu Sąjungoje galiojo šis pridėtinės vertės mokestį reglamentuojantis teisės aktas: 1996 m. galiojusios redakcijos 1977 m. gegužės 17 d. Šeštoji Tarybos direktyva 77/388/EEB³ dėl valstybių narių apyvartos mokesčių įstatymų derinimo – Bendra pridėtinės vertės mokesčio sistema: vienodas vertinimo pagrindas (toliau – Šeštoji direktyva).

3. Pagal Šeštosios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą PVM, be kita ko, apmokestinamas „paslaugų teikimas, kai šalies teritorijoje už atlygį prekes tiekia ar paslaugas teikia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks“.

1 — Originalo kalba: vokiečių.

2 — Sprendimai *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289), *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:391), *Deutsche Bank* (C-44/11, EU:C:2012:484), *GfBk* (C-275/11, EU:C:2013:141, 30 punktas), *Wheels Common Investment Fund Trustees ir kt.* (C-424/11, EU:C:2013:144, 19 punktas) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 43 punktas); taip pat žr. generalinio advokato M. Poiaros Maduro išvadą byloje *BBL* (C-8/03, EU:C:2004:309) ir generalinės advokatės E. Sharpston išvadą byloje *PPG Holdings* (C-26/12, EU:C:2013:254).

3 — OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 23.

4. Pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį valstybės narės nuo PVM atleidžia šiuos sandorius:

„6. specialių investicinių fondų, kaip juos apibrėžia valstybės narės, valdymą“.

5. Šią nuostatą atitinka šiuo metu galiojančios 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos⁴ 135 straipsnio 1 dalies g punktas. Todėl nagrinėjamu atveju galima atsižvelgti ir į Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su pastarąja nuostata.

6. Nyderlandų teisėje, 1968 m. apyvartos mokesčio įstatymo (*Wet op de omzetbelasting*) 11 straipsnio 1 dalies i punkto 3 papunktyje, nustatyta, kad investicinio fondo ir investicinės bendrovės bendroms investicijoms sukaupto turto valdymas atleidžiamas nuo apyvartos mokesčio.

B – *Investicinių fondų kontrolę reglamentuojantys teisės aktai*

7. 1996 m. galiojusios redakcijos 1985 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyvos 85/611/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIAVPS), derinimo⁵ (toliau – KIAVPS direktyva), taikymo sritis šeštoje konstatuojamojoje dalyje apibrėžiama taip:

„kadangi valstybių narių teisės aktų suderinimas pirmiausia turėtų apsiriboti kolektyvinio investavimo subjektais, išskyrus uždarojo tipo, kurie skatina viešą prekybą savo investiciniais vienetais Bendrijoje ir kurių vienintelis tikslas yra investuoti į perleidžiamus vertybinius popierius <...>; kadangi kolektyvinio investavimo subjektų, kuriems netaikoma ši direktyva, reguliavimas sukelia daugybę problemų, kurias reikia spręsti taikant kitas nuostatas, todėl atitinkamai tokie subjektai suderinimo objektu taps vėliau; <...>“

8. Direktyvos 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų⁶ (toliau – AIFV direktyva) 1 straipsnyje apibrėžtas jos dalykas:

„Šia direktyva nustatomos alternatyvaus investavimo fondų valdytojų (AIFV), kurie valdo ir (arba) platina alternatyvaus investavimo fondų (AIF) investicinius vienetus ar akcijas Sąjungoje, veiklos leidimo suteikimo, nuolatinės veiklos ir skaidrumo taisyklės.“

9. AIFV direktyvos I priede, be kita ko, nustatyta:

„1. AIFV, valdydamas AIF, atlieka bent šias investicijų valdymo paslaugas:

- a) portfelio valdymą;
- b) rizikos valdymą.

4 – OL L 347, p. 1.

5 – OL L 375, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 139; šiuo metu galioja 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/65/EB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS) (nauja redakcija, OL L 302, p. 32), tačiau pagrindinė byla nepatenka į jos *ratione temporis* taikymo sritį.

6 – 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2003/41/EB ir 2003/65/EB ir reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 1095/2010 (OL L 174, p. 1).

2. Kitos funkcijos, kurias AIFV gali papildomai atlikti būdamas atsakingas už kolektyvinį AIF valdymą:
- a) administravimas:
- <...>
- b) platinimas;
 - c) su AIF turtu susijusi veikla – <...> infrastruktūros valdymas, nekilnojamojo turto administravimo veikla <...>“

III – Pagrindinė byla

10. Pagrindinėje byloje nagrinėjamas *Fiscale Eenheid X NV cs* (toliau – *X*) PVM įsiskolinimas už 1996 m.

11. *X* yra mokesstinis vienetas, kuriam priklauso kelios bendrovės, kurios apmokestinimo PVM tikslais visos kartu laikomos vienu apmokestinamuoju asmeniu. *X* priklauso ir bendrovė *A Beheer NV* (toliau – *A*).

12. 1996 m. *A* suteikė paslaugų trims bendrovėms, kurias buvo įsteigę keli pensijų fondai ir kurios verčiasi nekilnojamojo turto prekyba ir administravimu. Kadangi šios bendrovės neturėjo personalo, *A* pagal sutartį vykdė šias užduotis:

- a) bendrovių administracijos vadovės veiklą;
- b) visas užduotis, kurias bendrovės turi atlikti pagal teisės aktus, bendrovės sutartis, įstatus ir administracinius sprendimus;
- c) bendrovių turto, pirmiausia nekilnojamojo, valdymą;
- d) finansinių ataskaitų teikimą, duomenų apdorojimą ir vidaus auditą;
- e) disponavimą užsakovo turtu, įskaitant nekilnojamojo turto pirkimą ir pardavimą;
- f) akcijų savininkų arba akcininkų pritraukimą.

13. *X* mano, kad visa išvardyta *A* veikla turi būti atleista nuo PVM remiantis 1968 m. apyvartos mokesčio įstatymo 11 straipsnio 1 dalies i punkto 3 papunkčiu kaip kapitalo bendrovių administravimas. Tačiau mokesčių administratorius laikosi nuomonės, kad nuo PVM gali būti atleistas tik nekilnojamojo turto pirkimas ir pardavimas bei naujų akcijų savininkų pritraukimas (e ir f punktai).

IV – Procesas Teisingumo Teisme

14. Šiuo metu bylą nagrinėjantis *Hoge Raad der Nederlanden* mano, kad lemiamą reikšmę iš dalies turi Sąjungos teisės aiškinimas, todėl remdamasis SESV 267 straipsniu 2013 m. lapkričio 21 d. pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį reikia aiškinti taip, kad bendrovė, kurią daugiau nei vienas investuotojas įsteigė vieninteliu tikslu – investuoti sukauptą kapitalą į nekilnojamąjį turtą, gali būti laikoma investicine bendrove pagal šią nuostatą?

2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį reikia aiškinti taip, kad sąvoka „valdymas“ apima ir bendrovės trečiajam asmeniui perduotą jos nekilnojamojo turto faktinį administravimą?“

15. Per procesą Teisingumo Teisme rašytines pastabas 2014 m. kovo mėn. pateikė X, Nyderlandų Karalystė, Švedijos Karalystė ir Europos Komisija. 2015 m. kovo 4 d. surengtame posėdyje, be šių dalyvių, dalyvavo ir Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė.

V – Teisinis vertinimas

16. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas užduoda du klausimus, susijusius su specialių investicinių fondų, kaip jie suprantami pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, valdymo atleidimu nuo PVM. Pirmasis klausimas yra dėl sąvokos „specialus investicinis fondas“ (žr. A skirsnį), antrasis – dėl sąvokos „valdymas“ (žr. B skirsnį).

A – Dėl pirmojo prejudicinio klausimo: „specialus investicinis fondas“

17. Pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį „specialių investicinių fondų, kaip juos apibrėžia valstybės narės“, valdymas yra atleistas nuo PVM. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar toks specialus investicinis fondas gali būti sudarytas ir iš nekilnojamojo turto.

1. Valstybių narių vykdomos specialios kontrolės reikalavimas

18. Į šį klausimą valstybės narės negali atsakyti savarankiškai, nors teisė apibrėžti joms suteikiama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį. Pagal Teisingumo Teismo praktiką, kaip neseniai konstatavo generalinis advokatas P. Cruz Villalón⁷, valstybės narės turi ribotą diskreciją apibrėžti „specialų investicinį fondą“.

19. Teisingumo Teismas šiuo klausimu yra nustatęs, kad valstybės narės negali pasirinkti, kuriems iš specialių investicinių fondų bus taikomas atleidimas nuo PVM ir kuriems jis nebus taikomas; nacionalinėje teisėje jos gali tik apibrėžti fondus, kurie atitinka sąvoką „specialūs investiciniai fondai“⁸.

20. Iš pirmo žvilgsnio tai atrodo kiek miglota, tačiau tai galima paprastai paaiškinti. Būtina atskirti dvi reglamentavimo sritis: pirma, PVM teisės aktus, antra, valstybės vykdomą investicinių fondų arba „investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektų“, kaip jie iš dalies vadinami Sąjungos teisėje⁹, kontrolę.

21. Kaip Teisingumo Teismas yra daug kartų pabrėžęs aiškindamas atleidimą nuo PVM, dėl kurio vyksta ginčas šioje byloje, PVM reglamentuojantys teisės aktai buvo suderinti anksčiau nei kontrolę reglamentuojantys teisės aktai¹⁰. Todėl PVM reglamentuojančiuose Sąjungos teisės aktuose, nustatant, kad investicinių fondų, kuriems taikoma speciali valstybės kontrolė, valdymas atleidžiamas nuo PVM,

7 — Žr. generalinio advokato P. Cruz Villalón išvadą byloje *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2013:840, 34–36 punktai).

8 — Sprendimai *Wheels Common Investment Fund Trustees ir kt.* (C-424/11, EU:C:2013:144, 17 punktas) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 41 punktas); žr. ir Sprendimą *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:391, 41–43 punktai).

9 — Pagal KIAVPS direktyvos 1 straipsnio 3 dalį tokiais subjektais laikomi ir nesavarankiški „investiciniai fondai“, ir savarankiškos „investicinės bendrovės“, tačiau AIFV direktyvoje „investiciniai fondai“ yra hiperonimas: žr. 1 straipsnį ir 2 straipsnio 2 dalies b punktą.

10 — Žr. sprendimus *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289, 55 punktas) ir *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:391, 32 punktas).

reikėjo remtis nacionaline teise¹¹. Anksčiau tik valstybės narės nustatydavo, kokiems investiciniams fondams, pirmiausia siekiant apsaugoti investuotojus, taikomas valstybės reguliavimas – t. y. specialios nuostatos, reglamentuojančios veiklos leidimų išdavimą ir jų veiklos priežiūrą. Tokiems nacionaliniu lygmeniu reguliuojamiems specialiems investiciniams fondams Sąjungos teisėje buvo suteikta teisė į atleidimą nuo PVM remiantis Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunkčiu.

22. Teisingumo Teismas kol kas nėra aiškiai nustatęs, kad pasinaudoti atleidimu nuo PVM gali tik fondai, kuriems taikoma speciali valstybės kontrolė. Tačiau jo praktika akivaizdžiai grindžiama šiuo požiūriu.

23. Po to, kai Sąjungos lygmeniu, priėmus KIAVPS direktyvą, buvo pradėta reglamentuoti speciali valstybės vykdoma investicinių fondų kontrolė, Teisingumo Teismas apribojo valstybių narių diskreciją apibrėžti specialų investicinį fondą, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį: fondus, kurie reguliuojami pagal KIAVPS direktyvą, valstybės narės privalo laikyti „specialiais investiciniais fondais“¹². Taip kontrolę reglamentuojančių teisės aktų suderinimas įgavo viršenybę prieš valstybių narių teisę apibrėžti¹³.

24. Tačiau kol kontrolės teisė nėra reglamentuojama Sąjungos lygmeniu, valstybių narių teisė apibrėžti tebeegzistuoja. Juk Sąjungos teisės aktų leidėjas KIAVPS direktyvos šeštoje konstatuojamojoje dalyje paaiškino, jog suderinimas „pirmiausia“ turėtų apsiriboti neuždaromo tipo investavimo subjektais, investuojančiais tik į vertybinius popierius. Todėl Teisingumo Teismas galėjo konstatuoti, kad uždaroji investicinė bendrovė, kurios valstybinė kontrolė Sąjungos teisėje nėra reglamentuota, gali įeiti į specialaus investicinio fondo, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, sąvoką¹⁴.

25. Nagrinėjamu atveju situacija yra tapati. Juk pagrindinėje byloje, kurioje reikšminga 1996 m. egzistavusi teisinė situacija, dar negalima atsižvelgti į tolesnį investicinių fondų kontrolę reglamentuojančių teisės aktų suderinimą AIFV direktyvoje.

26. Taigi sąvoka „specialus investicinis fondas“, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį (bent jau pagal ankstesnę teisinę padėtį), reglamentuojama ir Sąjungos teisėje, ir nacionalinėje teisėje. Tiek, kiek Sąjungos teisėje pagal KIAVPS direktyvą investiciniams fondams taikoma speciali valstybės kontrolė, jie yra specialūs investiciniai fondai atleidimo nuo PVM tikslais. Be to, tiek, kiek valstybės narės numato specialią kitų investicinių fondų rūšių valstybės kontrolę, jie iš esmės taip pat gali pasinaudoti atleidimu nuo PVM.

27. Taip reikėtų suprasti ir Teisingumo Teismo praktiką, pagal kurią specialiais investiciniais fondais valstybės narės privalo laikyti ir tokius fondus, kurie, nebūdami kolektyvinio investavimo subjektai, kaip tai suprantama pagal KIAVPS direktyvą, bent jau turi panašias ypatybes, kad galėtų su jais konkuruoti¹⁵. Tokia konkurencija iš principo gali vykti tik tarp investicinių fondų, kuriems taikoma speciali valstybės kontrolė. Tik tokie investiciniai fondai gali veiki vienodomis konkurencijos sąlygomis ir varžytis dėl tų pačių investuotojų.

11 — Žr. mano išvadas bylose *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2005:523, 41 punktas) ir *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:125, 16 punktas).

12 — Sprendimai *Wheels Common Investment Fund Trustees ir kt.* (C-424/11, EU:C:2013:144, 23 punktas) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 46 punktas).

13 — Žr. mano išvadas byloje *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2005:523, 38 punktas) ir byloje *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:125, 32 punktas).

14 — Sprendimas *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:391, 34, 35 ir 37 punktai).

15 — Sprendimai *Wheels Common Investment Fund Trustees ir kt.* (C-424/11, EU:C:2013:144, 24 punktas) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 47 punktas).

28. Sprendimas *ATP PensionService*, kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad profesinių senatvės pensijų sistemos pensijų fondai gali įeiti į specialių investicinių fondų sąvoką¹⁶, dera su valstybės vykdomos specialios kontrolės reikalavimu. Juk profesinių senatvės pensijų sistemoms tokia kontrolė iš esmės taip pat yra taikoma – tai matyti iš Direktyvos 2003/41/EB dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros¹⁷.

29. Galiausiai nustatymas, kad atleidimas nuo PVM galioja tik investiciniams fondams, kuriems taikoma speciali valstybės kontrolė, atitinka ir Teisingumo Teismo nusistovėjusioje praktikoje daug kartų pakartotą nurodymą atleidimo nuo mokesčių sąvokas aiškinti siaurai¹⁸. Jei nuo PVM būtų atleidžiami ir nereguliuojami investiciniai fondai, atleidimo nuo PVM taikymo sritis būtų labai plati. Tokiu atveju specialiais investiciniais fondais galėtų būti laikomos, pavyzdžiui, ir bendrovės, kurios, veikdamos kaip kontroliuojančiosios bendrovės, valdo įmonių dalis; į tai per teismo posėdį teisingai atkreipė dėmesį Jungtinė Karalystė.

30. Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad investiciniam fondui, kurį sudaro tik nekilnojamasis turtas, nėra taikomi kontrolę reglamentuojantys Sąjungos teisės aktai, galioję 1996 m. KIAVPS direktyva pagal jos 1 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies pirmą įtrauką taikoma tik vertybinių popierių investiciniams fondams.

31. Vadinas, investicinis fondas, kurį sudaro nekilnojamasis turtas, specialiu investiciniu fondu, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, gali būti laikomas tik tuomet, jei nacionalinėje teisėje yra numatyta, kad tokio pobūdžio fondams taikoma speciali valstybės kontrolė. Ar taip yra pagrindinėje byloje, iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo pateiktų duomenų nustatyti neįmanoma; tai įvertinti turės jis pats.

2. Nekilnojamasis turtas kaip leistinas specialus investicinis fondas

32. Jei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuotų, kad trims bendrovėms, kurioms *A* teikė įvairias paslaugas, buvo taikoma speciali valstybės kontrolė, kyla kitas klausimas: ar tokie specialūs investiciniai fondai, kuriems pagal nacionalinės teisės aktus taikoma valstybės kontrolė, taip pat ir atleidimo nuo PVM tikslais gali būti laikomi specialiais investiciniais fondais, kaip jie suprantami pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį.

33. Pagal Teisingumo Teismo praktiką egzistuoja išorinė valstybių narių teisės apibrėžti riba. Kvalifikuoti kaip „specialų investicinį fondą“ nacionalinės teisės aktuose, reglamentuojančiuose specialią investicinių fondų kontrolę, *per se* nepakanka tam, kad būtų taikomas atleidimas nuo PVM. Dar reikia, kad fondas būtų patektų į sąvoką „specialūs investiciniai fondai“, kaip jie suprantami pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, ir kad jį galima būtų atleisti nuo PVM, atsižvelgiant į šios direktyvos tikslus ir mokesčių neutralumo principą¹⁹.

34. Taigi net jei trijų bendrovių, kurioms *A* teikė įvairias paslaugas, veiklai ir buvo taikoma speciali valstybės kontrolė, gali būti, kad jų negalima laikyti specialiais investiciniais fondais, kaip jie suprantami pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, vien todėl, kad iš nekilnojamojo turto sudaryti investiciniai fondai nepatenka į šio atleidimo nuo PVM tikslus.

16 — Žr. Sprendimą *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 59 punktą).

17 — 2003 m. birželio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/41/EB dėl įstaigų, atsakingų už profesinių pensijų skyrimą, veiklos ir priežiūros (OL L 235, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 350).

18 — Žr., pavyzdžiui, sprendimus *Velker International Oil Company* (C-185/89, EU:C:1990:262, 19 punktą), *Stockholm Lindöpark* (C-150/99, EU:C:2001:34, 25 punktą) ir *Granton Advertising* (C-461/12, EU:C:2014:1745, 25 punktą).

19 — Žr. Sprendimą *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:391, 53 punktą), taip pat žr. Sprendimą *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 42 punktą).

35. Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką šiuo atleidimu nuo PVM siekiama investuotojams palengvinti investavimą į investavimo subjektų vertybinius popierius, nepatiriant PVM išlaidų, ir taip užtikrinant bendros PVM sistemos fiskalinį neutralumą pasirenkant iš tiesioginio investavimo į vertybinius popierius ir investavimo tarpininkaujant kolektyvinio investavimo subjektams. Tačiau Teisingumo Teismas aiškiai nelaiko šio tikslo, susijusio tik su vertybiniais popieriais, galutiniu²⁰.

36. Nustatant atleidimo nuo PVM tikslus, reikia remtis Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunkčio tekstu. Jame kalbama bendrai apie „specialius investicinius fondus“, tačiau nenurodoma jokia konkreti investavimo forma. Todėl nematyti, kad šiuo atleidimu nuo PVM būtų siekiama palengvinti investavimą tik į vertybinius popierius, bet ne į kitas investavimo formas.

37. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar Teisingumo Teismo suformuluotas atleidimo nuo PVM tikslas gali būti pasiektas nekilnojamojo turto atveju. Jo manymu, tiesioginis investavimas į nekilnojamąjį turtą bendrai yra apmokestinamas PVM. Ši abejonė, ko gero, grindžiama mintimi, kad tiesioginis investavimas į vertybinius popierius pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 5 papunktį PVM paprastai nėra apmokestinamas. Rodos, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad jei tiesioginis investavimas į nekilnojamąjį turtą šiaip ar taip nėra atleidžiamas nuo PVM, tuomet nuo jo neturėtų būti atleidžiamas ir nekilnojamojo turto fondo valdymas – tik tokiu atveju tiesioginė investicija ir investicija į fondą mokesčių požiūriu bus traktuojamos neutraliai.

38. Tačiau klausimas, ar ilgalaikio turto objektų *pirkimas ir pardavimas* yra apmokestinamas, ar ne, neturi jokios reikšmės kalbant apie Teisingumo Teismo apibrėžtą specialių investicinių fondų *valdymo* atleidimo nuo PVM tikslą. Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunkčiu siekiamas vienodas požiūris į tiesioginį investavimą ir investavimą į specialius investicinius fondus užtikrinamas nustatant, kad specialių investicinių fondų *valdymas* (kurį tiesioginio investavimo atveju vykdo pats investuotojas ir kuriam dėl to *a priori* PVM nėra taikomas) papildomai PVM nėra apmokestinamas. Perkant ir parduodant ilgalaikio turto objektus, tiesioginis investavimas ir investavimas į specialius investicinius fondus iš esmės traktuojamas vienodai, nes abiem atvejais PVM paprastai arba taikomas, arba netaikomas atsižvelgiant į investavimo objektą.

39. Vadinas, investavimo į nekilnojamąjį turtą atveju atleidimo nuo PVM tikslas pasiekiamas apsaugant investiciją į fondą nuo papildomų PVM išlaidų, kurių nebūtų tiesioginio investavimo į nekilnojamąjį turtą atveju. Priežastis, kodėl Teisingumo Teismas iki šiol šį tikslą siejo su vertybiniais popieriais, yra tai, kad vertybiniai popieriai buvo iki šiol nagrinėtų bylų dalykas, ir kartais tai, kad Sąjungos lygmeniu ilgą laiką buvo reglamentuojama tik vertybinių popierių fondų kontrolė.

40. Kaip rodo KIAVPS direktyvos šešta konstatuojamoji dalis, 19 straipsnio 1 dalies e punktas ir 24 straipsnis, kontrolę reglamentuojančiuose teisės aktuose apibrėžiami ne tik kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektai, bet ir kiti kolektyvinio investavimo subjektai. Tai reiškia, kad investavimas į vertybinius popierius yra tik tam tikra reguliuojamo investavimo forma. Tai patvirtina ir šiuo metu galiojanti AIFV direktyva, kuri Sąjungos lygmeniu yra dar vienas žingsnis derinant specialią valstybės vykdomą investicinių fondų kontrolę. AIFV direktyva, be kita ko, taikoma ir nekilnojamojo turto fondams – tai aiškiai išplaukia iš jos 34 konstatuojamosios dalies.

41. Atsižvelgiant į tai, ir nekilnojamojo turto fondams taikant Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktyje nustatytą atleidimą nuo PVM išvengiama mokesčių neutralumo principo pažeidimo. Tol, kol investiciniams fondams, nepriklausomai nuo to, ar juos sudaro vertybiniai popieriai, ar nekilnojamas turtas, taikoma vienoda valstybės kontrolė, tarp šių investavimo formų

20 — Žr. sprendimus *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289, 62 punktas), *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C-363/05, EU:C:2007:391, 45 punktas), *GfBk* (C-275/11, EU:C:2013:141, 30 punktas), *Wheels Common Investment Fund Trustees ir kt.* (C-424/11, EU:C:2013:144, 19 punktas) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 43 punktas).

egzistuoja tiesioginė konkurencija. Juk investuotojui abiem atvejais galiausiai svarbu tik kapitalo duodamas pelnas. Tačiau pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką mokesčių neutralumo principas neleidžia panašių ir todėl tarpusavyje konkuruojančių prekių arba paslaugų vertinti skirtingai pagal PVM²¹.

42. Galiausiai nepagrįstu laikau ir Švedijos Karalystės prieštaravimą, kad investuojant į nekilnojamojo turto fondus tarsi neišskaidoma rizika. Tiesa, pagal Teisingumo Teismo praktiką specialus investicinis fondas turi leisti investuotojams išskaidyti riziką²². Tačiau net jei nekilnojamojo turto fondai *per definitionem* investuoja tik į nekilnojamąjį turtą, rizika vis dėlto išskaidoma. Tai akivaizdu, kai investuojama į kelis nekilnojamojo turto objektus, tačiau taip yra ir kai investuojama į vieną didelį nekilnojamojo turto objektą, nes, pavyzdžiui, rizika, jog gali neatsirasti nuomininkų, paskirstoma daugeliui gyvenamųjų arba komercinių vienetų. Dėl panašių priežasčių ir vertybinių popierių specialūs investiciniai fondai gali apsiriboti viena verslo šaka, tačiau nuo PVM jie vis tiek atleidžiami.

43. Vadinasi, darytina išvada, kad ir nekilnojamojo turto fondai, kuriems pagal nacionalinę teisę kaip specialiams investiciniams fondams taikoma speciali valstybės kontrolė, laikytini specialiais investiciniais fondais, kaip jie atleidimo nuo PVM tikslais suprantami pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį.

3. Išvada

44. Taigi į pirmąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip: bendrovė, kurią daugiau nei vienas investuotojas įsteigė vieninteliu tikslu – investuoti sukauptą kapitalą į nekilnojamąjį turtą, gali būti laikoma specialiu investiciniu fondu, kaip jis suprantamas pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, jei atitinkama valstybė narė taiko jai specialią valstybės kontrolę.

B – Dėl antrojo prejudicinio klausimo: „valdymas“

45. Antrasis prejudicinis klausimas susijęs su „valdymo“ sąvokos, vartojamos kalbant apie atleidimą nuo PVM Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktyje, aiškinimu. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar ši sąvoka apima ir trečiajam asmeniui perduotą specialaus investicinio fondo nekilnojamojo turto faktinį administravimą. Kaip nurodyta sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, faktinis nekilnojamojo turto administravimas pirmiausia yra jo išnuomojimas, egzistuojančių nuomos sutarčių administravimas, einamojo remonto darbų užsakymas ir priežiūra.

46. Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų matyti, kad, kalbant apie „trečiąjį asmenį“, turima galvoje A. Kadangi A perėmė *visas* trijų bendrovių valdymo užduotis, įskaitant ir administracijos vadovės užduotis, nagrinėjamu atveju kyla ne Teisingumo Teismo daug kartų nagrinėtas klausimas, kokiomis aplinkybėmis išorės valdytojo, kaip specialaus investicinio fondo tikrojo valdytojo rangovo, teikiamos *atskiros* valdymo paslaugos yra neapmokestinamos PVM²³.

47. Nagrinėjamu atveju kalbama tik apie tai, ką apima valdymo sąvoka atleidimo nuo PVM tikslais. Ar ji, kaip diskutavo bylos dalyviai, apima tik nekilnojamojo turto pirkimą ir pardavimą, ar ir jų faktinį administravimą?

21 – Žr., pavyzdžiui, sprendimus *Komisija / Prancūzija* (C-481/98, EU:C:2001:237, 22 punktą), *Marks & Spencer* (C-309/06, EU:C:2008:211, 47 punktą) ir *Pro Med Logistik* (C-454/12 ir C-455/12, EU:C:2014:111, 52 punktą).

22 – Sprendimas *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 51 ir 59 punktai).

23 – Žr. sprendimus *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289, 67 punktą), *GfBk* (C-275/11, EU:C:2013:141, 20 ir 21 punktai) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 63 ir 65 punktai).

48. Kaip jau yra nustatęs Teisingumo Teismas, tai, ką apima valdymas, kaip jis suprantamas pagal PVM Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, nustatoma tik Sąjungos teisėje; valstybės narės šiuo klausimu neturi jokios diskrecijos²⁴.

49. Tačiau Teisingumo Teismo praktikoje valdymo sąvoka dar nėra galutinai apibrėžta. Aišku tik tai, veikla, kuriai taikomas PVM, turi būti „būdinga“ kolektyvinio investavimo subjektų veiklai²⁵.

50. Įvertinimas, kas yra „būdinga“ specialaus investicinio fondo valdymui, priklauso nuo specialaus investicinio fondo objekto. Tokio specialaus investicinio fondo prasmė ir tikslas yra išsaugoti ir padidinti turtą. Todėl tokio fondo valdymui būdinga viskas, ko valdytojas turi imtis tam, kad išsaugotų jam patikėtą ilgalaikį turtą ir galėtų iš jo gauti pelno. Taigi jis turi tinkamai administruoti investicinius objektus. Ką tai reiškia, galima apibrėžti tik kiekvienu konkrečiu atveju atsižvelgiant į investicinį objektą.

51. Jei tai nekilnojamas turtas, išsaugoti jo vertę ir gauti pelno iš esmės įmanoma tik jį faktiškai administruojant. Vien tik nekilnojamojo turto nuosavybės teisės turėjimas jokio pelno negarantuoja.

52. Bet jei specialus investicinis fondas sudarytas iš bendrovių dalių, jų turėtojai iš esmės nebūtina pačiam ką nors daryti, kad gautų pelno. Juk bendrovės įmonę jau valdo jos administracijos vadovai.

53. Todėl, kalbant apie vertybinių popierių fondus, sudarytus iš akcijų, tinkamas investicinio objekto valdymas apima, pavyzdžiui, tik naudojimąsi akcininko teisėmis, kaip antai balsavimo teise. Bet akcininkas net neturi teisės faktiškai administruoti bendrovės įmonės, jei valdo šios bendrovės dalis. Todėl faktinio nekilnojamojo turto administravimo negalima lyginti su faktiniu bendrovės, kurios dalių turi vertybinių popierių fondas ir kuri nepriklauso „valdymui“, kaip jis atleidimo nuo PVM tikslais suprantamas pagal PVM Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, įmonės administravimu.

54. Taigi specialaus investicinio akcijų fondo valdytojas iš esmės gali tik turėti bendrovių dalis tam, kad gautų pelno, o specialaus investicinio nekilnojamojo turto fondo valdytojui to paprastai nepakanka.

55. Ši požiūrį patvirtina ir šiuo metu galiojantys Sąjungos teisės aktai, reglamentuojantys kontrolę. Pavyzdžiui, AIFV direktyvos I priedo 2 punkto c papunktyje numatyta, kad į alternatyvaus investavimo fondo valdytojo užduotis, kurioms taikoma institucinė kontrolė, be „administravimo“, įeina ir „infrastruktūros valdymas“ bei „nekilnojamojo turto administravimo veikla“, t. y. faktinis nekilnojamojo turto administravimas. Specialių investicinių fondų, patenkančių į KIAVPS direktyvos taikymo sritį, atveju Teisingumo Teismas taip pat daro nuorodą į šios direktyvos II priede pateiktą investicinių fondų ir investicinių bendrovių veiklos aprašą. Pagal Teisingumo Teismo praktiką bet kuriuo atveju jiems, be investicijų valdymo, yra būdingos KIAVPS direktyvos II priede išvardytos „administravimo“ užduotys²⁶. Net jei AIFV direktyva pagrindinėje byloje dar negali būti taikoma, jos nuostatos vis dėlto rodo, kad faktinis nekilnojamojo turto administravimas yra viena iš „būdingų“ nekilnojamojo turto fondo užduočių.

56. Galiausiai įtraukti nekilnojamojo turto administravimo į „valdymo“ sąvoką netrukdo ir tai, kad nekilnojamojo turto valdymas, kuriam atlikti vienintelis investuotojas samdo trečiąjį asmenį, nėra atleistas nuo PVM. Teisingumo Teismas Sprendime *GfBK* yra atmetęs panašų argumentą, susijusį su vertybinių popierių fondams teikiamomis konsultavimo paslaugomis²⁷. Atsižvelgiant į atleidimo nuo

24 — Žr. Sprendimą *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289, 40-43 punktai).

25 — Sprendimai *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289, 63 punktas), *Deutsche Bank* (C-44/11, EU:C:2012:484, 31 punktas) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 65 punktas).

26 — Sprendimai *GfBK* (C-275/11, EU:C:2013:141, 22 ir 25 punktai) ir *ATP PensionService* (C-464/12, EU:C:2014:139, 66 ir 67 punktai); žr. ir Sprendimą *Abbey National* (C-169/04, EU:C:2006:289, 64 punktas).

27 — Žr. Sprendimą *GfBK* (C-275/11, EU:C:2013:141, 29 ir 30 punktai).

PVM tikslą²⁸, lyginami tik investavimas į nekilnojamojo turto fondą ir tiesioginis investavimas į nekilnojamąjį turtą – pastaruoju atveju faktinį nekilnojamojo turto administravimą vykdo pats investuotojas, todėl neturi PVM išlaidų. Taigi laikantis atleidimo nuo PVM tikslo ir atleidžiant nuo PVM nekilnojamojo turto fondo valdytojo vykdomą faktinį nekilnojamojo turto administravimą, užtikrinamas neutralumas pasirenkant iš tiesioginio investavimo į vertybinius popierius ir investavimo į nekilnojamojo turto fondą.

57. Todėl į antrąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip: „valdymo“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį, apima ir faktinį specialaus investicinio fondo nekilnojamojo turto administravimą.

VI – Išvada

58. Remdamasi išdėstytais argumentais, siūlau į *Hoge Raad der Nederlanden* pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

Šeštosios direktyvos 13 straipsnio B dalies d punkto 6 papunktį reikia aiškinti taip, kad:

- bendrovė, kurią daugiau nei vienas investuotojas įsteigė vieninteliu tikslu – investuoti sukauptą kapitalą į nekilnojamąjį turtą, gali būti laikoma „specialiu investiciniu fondu“, jei atitinkama valstybė narė taiko jai specialią valstybės kontrolę;
- tokio specialaus investicinio fondo „valdymo“ sąvoka apima ir faktinį nekilnojamojo turto administravimą.

28 — Žr. šios išvados 35 punktą.